5.2.4.1. ČLOVĚK A SPOLEČNOST, DĚJEPIS

1. Obsahové vymezení vzdělávacího oboru

Dějepis otevírá žákům pohled na hlavní období dějinného vývoje lidstva a našeho národa, seznamuje je s významnými historickými událostmi a s osobnostmi, které ovlivnily život předcházejících generací a mají význam i pro orientaci v současném společenském životě. Žáci jsou vedeni k úctě ke kulturnímu dědictví lidstva a českého národa, k ochraně historických a kulturních památek, ke smyslu pro etnické, náboženské a kulturní odlišnosti národů. Uvědomují si přínos těchto národních specifik pro současný multikulturní svět a rozvoj vzdělanosti.

2. Metody a formy práce v rámci vzdělávacího oboru

Metody práce:

- individuální
- skupinová
- frontální

Formy práce:

- výklad
- řízený rozhovor
- práce s učebnicí a pracovním sešitem
- práce s odborným textem
- práce s obrazovým a mapovým materiálem
- testy a písemné práce
- soutěže
- samostatné prezentace žáků
- projekty
- přednášky

3. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- používání odborné terminologie
- vyhledávání, porovnávání, třídění a zpracování různých druhů informací
- propojování získaných poznatků se znalostmi jiných oborů a s praxí

Kompetence k řešení problémů

- zodpovědný přístup k řešení problémů
- při vyhledávání informací používání různých zdrojů (učebnice, encyklopedie, internet, krásná literatura)
- možnost konzultovat a porovnávat své poznatky s dalšími zdroji

Základní škola a mateřská škola Ostrava-Svinov, příspěvková organizace

Kompetence komunikativní

- využívání informačních a komunikačních prostředků
- formulování získaných poznatků a názorů
- výstižné a kultivované vyjadřování v ústním i písemném projevu

Kompetence sociální a personální

- spolupráce ve dvojici i ve skupině
- respektování zkušeností a názorů druhých
- vytváření a upevňování dobrých mezilidských vztahů

Kompetence občanské

- vnímání hodnoty umění, kultury a vědy v různých historických obdobích
- podněcování získávání úcty k odkazu předků a ostatních národů
- na vhodných příkladech ukazování názorů a postojů ohrožující lidskou důstojnost nebo odporující základním principům demokratického soužití

Kompetence pracovní

- bezpečné užívání učebních pomůcek
- soustavná školní práce i domácí příprava
- schopnost porozumět grafům, diagramům a tabulkám
- využití získaných poznatků také v jiných vyučovacích předmětech, případně i mimo školu

Kompetence digitální

- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí, postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil, či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání

4. Vzdělávání mimořádně nadaných žáků

Mimořádně nadaní žáci mají své specifické vzdělávací potřeby, na něž je třeba reagovat a vytvářet vhodné podmínky pro jejich úspěšné vzdělávání.

Způsob výuky těchto žáků vychází z principů individualizace a vnitřní diferenciace.

- spolupráce s rodiči, zákonnými zástupci žáka
- individuální přístup k žákům
- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
- zadání specifických úkolů, individuální nebo skupinová práce
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací, soutěží, olympiád, projektů
- vypracování individuálního plánu výuky

5. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (učení, chování, zdravotní omezení) a vzdělávání žáků jiných národností, úprava základního učiva vzdělávacího oboru

Vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami je realizováno formou individuální integrace do běžných tříd. Žákům jsou vytvářeny podmínky pro úspěšné vzdělávání a uspokojování jejich speciálních vzdělávacích potřeb.

- individuální přístup k žákům
- respektování pracovního tempa žáka
- odpovídající metody a formy práce
- používání vhodných učebních pomůcek, PC, výukové programy
- upevnění základních početních algoritmů
- nácvik dlouhodobější koncentrace pozornosti
- respektování grafické úpravy písma (podle stupně diagnostikované poruchy)
- zohledňování poruchy při zadávání písemných prací (větší časový prostor na vypracování zadaného úkolu)
- spolupráce s odborníky PPP (psycholog, speciální pedagog, případně s dalšími odborníky)
- spolupráce s rodiči, zákonnými zástupci žáka
- kladná motivace

6. BOZP, PO, ochrana osob v mimořádných situacích

V den zahájení školního roku jsou žáci poučeni o BOZP a OP, ochraně majetku, svého zdraví i zdraví svých spolužáků. Zároveň jsou seznámeni se Školním řádem a Pravidly pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v ZŠ (viz zápis v ŽD).

Žáci budou zvlášť poučeni před každým odchodem na přednášku, exkurzi či jinou výchovně vzdělávací akci, které se budou konat mimo objekt školy.

ČLOVĚK A SPOLEČNOST, DĚJEPIS, VI. ROČNÍK

Očekáváné výstupy RVP	Školní výstup	Učivo	Průřezová témata
	Člověk v dějinách		·
Žák - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků	Žák - uvede důležitost historických poznatků	- Úvod do studia historie - Poznávání historie	
 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány 	 vyjmenuje instituce uchovávající historické prameny popíše druhy historických pramenů 	 Historické prameny Muzeum Galerie Archív 	
 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	 orientuje se na časové ose vyjmenuje historické epochy 	- Časová osa- Periodizace historie	
	Počátky lidské společno	osti	
Žák - charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	Žák - rozliší vývojové typy člověka - určí charakteristické znaky jednotlivých vývojových typů člověka	 Pravěk Vznik a vývoj člověka Neolitická revoluce Naše země ve starověku 	

-	objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	 vysvětlí význam vzniku zemědělství popíše způsob získávání a zpracování kovů 	- Doba bronzová - Doba železná	
		·		MKV: Etnický původ, Multikulturalita
		Nejstarší civilizace. Kořeny evrop	oské kultury	1
Žák -	rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací;	Žák - pojmenuje důležité historické mezníky - chápe souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem států - charakterizuje jednotlivé oblasti a jejich specifický vývoj	- Starověký orient - Mezopotámie - Egypt - Palestina - Perská říše	
-	uvede nejvýznamnější památky, které se staly součástí světového kulturního dědictví	- vyjmenuje nejdůležitější světové památky	- Starověké památky	

 demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury, zrod křesťanství 	 popíše vznik evropské civilizace charakterizuje hlavní vývojové mezníky popíše souvislosti vzniku křesťanství 	- Řecko	- Řecko Principy - Řím demokr - Čína - Indie	- Řecko Princij - Řím demo - Čína - Indie	- Řecko Princip - Řím demol - Čína - Indie	VDO: Principy demokracie
 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie 	 popíše formy vlády charakterizuje podstatu antické demokracie 					

ČLOVĚK A SPOLEČNOST, DĚJEPIS, VI. ROČNÍK

	Očekáváné výstupy RVP	Školní výstup	Učivo
Žák -	chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti	Žák - vyjmenuje historické prameny - orientuje se v čase - vysvětlí význam historie -	- Historické prameny - Časová osa
-	rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí	 chápe rozdíly života pravěkých a současných lidí popíše způsob života pravěkých lidí 	 Vznik a vývoj člověka Neolitická revoluce Doba bronzová Doba železná
-	podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty	 vyjmenuje hlavní zbraně a nástroje pravěkých lidí dokáže pojmenovat pravěká zvířata a kultovní předměty 	- Pravěk
-	uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států	 popíše vliv přírodních podmínek na vznik civilizace vyjmenuje hlavní starověké civilizace 	- Mezopotámie - Egypt - Palestina - Indie - Čína
-	popíše život v době nejstarších civilizací	 popíše vznik evropské civilizace vyjmenuje hlavní znaky demokracie charakterizuje život nejstarších civilizací 	- Řecko - Řím - Naše země ve starověku

ČLOVĚK A SPOLEČNOST, DĚJEPIS, VII. ROČNÍK

Očekáváné výstupy RVP	Školní výstup	Učivo	Průřezová témata
Křesťanství a středověká Evropa			
Žák - popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vznik států - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	Žák - charakterizuje hlavní momenty osídlení Evropy ve středověku - vysvětlí pojem stěhování národů - vyjmenuje první středověké státy a objasní příčiny jejich vzniku a jejich kontinuitu současnosti - popíše situaci Velkomoravské říše - charakterizuje vývoj českého státu	 Raný středověk Utváření středověké Evropy Vznik států Byzantská říše, Franská říše, Svatá říše Sámova říše, Velkomoravská říše, Kyjevská Rus, křesťanství 	VMEGS: Jsme Evropané
 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevn mocí 	 Vysvětlí vznik a vývoj českého státu Vyjmenuje naše přední panovníky Popíše středověké hospodářství Vyjmenuje hlavní osobnosti českého státu 	 Vrcholný středověk Investitura Význam křesťanství ve středověku Papežské schizma Český stát za vlády Přemyslovců, Lucemburkové, Karel IV. 	VMEGS: Jsme Evropané
 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury 	 charakterizuje vývoj v jednotlivých evropských zemích Vyjmenuje hlavní evropské reformátory Popíše hlavní rysy renesanční kultury 	 Středověká společnost – města a vesnice Středověká města v Evropě Románská kultura Gotická kultura Stoletá válka 	VMEGS: Jsme Evropané

		Objevy a dobývání. Počátky nov	vé doby	•
Žák - vysvětlí znovuobj ideálu člověka, n žádající reformu	ové myšlenky	vyjmenuje hlavní mezníky vývoje evropských států charakterizuje kulturu středověké Evropy vysvětlí příčiny a význam reformace vyjmenuje hlavní středověké objevy	- Pozdní středověk - Reformace - Martin Luther - Reformace v Anglii – Jindřich VIII.	VMEGS: Jsme Evropané
 vymezí význam h pro český politick život 		vyjmenuje hlavní momenty a myšlenky husitství objasní význam husitství pro další vývoj našeho státu	- Jan Hus - Husitské války - Jiří z Poděbrad	
- popíše průběh zá objevů, jejich příd	•	vyjmenuje hlavní objevné plavby popíše důsledky objevných plaveb popíše vliv evropských dobyvatelů na život původních obyvatel Ameriky	 Kryštof Kolumbus Zámořské plavby Důsledky zámořských objevů Indiánské říše 	
 objasní postaven v podmínkách Ev postavení uvnitř monarchie 	ropy a jeho	popíše postavení českého státu v rámci habsburské dynastie	 Jagellonci Bitva u Moháče Turecké nebezpečí v Evropě Nástup Habsburků na český trůn Rudolf II. 	
 objasní příčiny a o třicetileté války a důsledky 		popíše příčiny, průběh a důsledky třicetileté války pro náš vývoj	 Bitva na Bílé hoře Poprava 27 českých pánů Třicetiletá válka 	

		- J. A. Komenský
 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek 	 vyjmenuje hlavní rysy kulturních slohů vyjmenuje hlavní evropská umělecká díla 	 Baroko Doba temna České země za třicetileté války

ČLOVĚK A SPOLEČNOST, DĚJEPIS, VII. ROČNÍK

	Očekáváné výstupy RVP	Školní výstup	Učivo
Žák - uve	de první státní útvary na našem území	Žák - vyjmenuje první státy na našem území	 Utváření středověké Evropy Sámova říše Velkomoravská říše
	de základní informace z období počátků kého státu	- popíše vznik českého státu	 První Přemyslovci Utváření Českého knížectví
	oíše úlohu a postavení církve ve středověké lečnosti	 vyjmenuje hlavní činnost církve ve středověku vysvětlí postavení papeže a církve ve středověku 	 Křesťanství ve středověku Papež Křížové výpravy Svatá říše římská
	rakterizuje příčiny, průběh a důsledky itského hnutí	 popíše průběh husitské revoluce vyjmenuje hlavní postavy husitství 	 Jan Hus Odpustky Husitské bitvy a bojová technika Důsledky husitství
	eznává období rozkvětu českého státu obě přemyslovské a lucemburské	 popíše rozsah a význam našeho státu ve 13. a 14. století 	 Český stát ve 13. století Poslední Přemyslovci
	de nejvýraznější osobnosti přemyslovského cemburského státu	 vyjmenuje hlavní panovníky přemyslovské a lucemburské dynastie 	- Václav II. - Karel IV. - Václav IV.
	oíše důsledky objevných cest a poznávání rých civilizací pro Evropu	 uvede hlavní zámořské objevy vyjmenuje nové plodiny charakterizuje život indiánských kmenů 	 Zámořské objevy Říše Inků a Aztéků

 uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období 	 vyjmenuje hlavní historické události 16. století vyjmenuje hlavní postavy 16. století 	Jiří z PoděbradJagellonciRenesancea humanismus
- pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku	- vyjmenuje hlavní panovníky 16. století	 Habsburkové Rudolf II. Povstání Čechů proti Habsburkům Třicetiletá válka

ČLOVĚK A SPOLEČNOST, DĚJEPIS, VIII. ROČNÍK

Očekáváné výstupy RVP	Školní výstup	Učivo	Průřezová témata
	Modernizace společnost	İ	
Žák - vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	Žák - vyjmenuje hlavní kolonie evropských velmoci - popíše situaci českých zemí v rámci habsburské monarchie - vyjmenuje hlavní představitelé osvícenství a osvícené panovníky - vysvětlí podstatu průmyslové revoluce	 Revoluce v Anglii Absolutismus v Rusku a Francii Osvícenství, vznik vědeckých společností Marie Terezie a Josef II. Průmyslová revoluce 	VMEGS: Jsme Evropané
 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě 	 vyjmenuje hlavní představitelé národního obrození vysvětlí příčiny revolucí v Americe a ve Francii popíše průběh revolucí charakterizuje význam roku 1848 v Evropě vysvětlí vznik R-U vyjmenuje hlavní politické strany 	 Vznik USA Revoluce ve Francii, Napoleon Bonaparte Habsburská monarchie Vznik politických stran a občanské společnosti Evropa před první světovou válkou 	VDO: Občan, občanská společnost a stát, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů 	- vysvětlí příčiny, průběh a důsledky revolucí r. 1848	 Národní obrození Revoluce 1848 Emancipace českého národa Vznik Rakousko – Uherska 	

- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterých tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií
- popíše příčiny nerovného vývoje evropských zemí
- charakterizuje jednotlivé způsoby vlády
- popíše hlavní kolonie evropských mocností
- objasní význam koloniální soustavy

- Velká Británie průmysl, koloniální panství, královna Viktorie, vznik politických stran, boj za práva žen
- Osmanská říše
- Romanovci v Rusku

ČLOVĚK A SPOLEČNOST, DĚJEPIS, VIII. ROČNÍK

Očekáváné výstupy RVP	Školní výstup	Učivo
Žák - uvede základní historické události v naší zemi v 19. století	Žák - vyjmenuje hlavní mezníky vývoje naších zemí	 Nové typy monarchií Revoluce ve Francii Napoleonské války Národní obrození
 vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století 	 popíše význam jednotlivých panovníků 19. století charakterizuje význam národního obrození 	- Marie Terezie - Josef II. - Rok 1848 - František Palacký
 uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války 	- popíše průběh a výsledek první světové války	- První světová válka - Bojiště - Legie - Ruské revoluce

ČLOVĚK A SPOLEČNOST, DĚJEPIS, IX. ROČNÍK

Očekáváné výstupy RVP	Školní výstup	Učivo	Průřezová témata
	Moderní doba		
Žák - na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	Žák - orientuje se v Evropě na počátku 20. století - charakterizuje společenské změny na počátku století - vysvětlí příčinu první světové války - popíše průběh války a poválečné uspořádání Evropy - pojmenuje příčiny vzniku diktátorských režimů a jejich vliv na evropskou politiku	 Evropa a svět na počátku století První světová válka Legie Rozpad R-U Vznik ČSR 	VMEGS: Jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá VDO: Občan, občanská společnost a stát, Principy
- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	 vysvětlí příčiny vypuknutí druhé světové války chápe souvislost mezi versailleským systémem a druhou světovou válkou popíše vznik Československa a zná hlavní představitele 	 Poválečný svět Pařížská mírová konference Období první republiky 	demokracie jako form vlády a způsobu rozhodování
 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu 	 popíše příčiny vzniku nacismu vyjmenuje hlavní znaky nacismu a dalších totalitních režimů charakterizuje pojem komunismus 	 Nacismus v Německu Fašismus v Itálii SSSR a komunistická ideologie Období druhé republiky 	VDO: Formy participace občanů v politickém životě

		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
totalitarismu a vypjatého nacionalismu	 zná osobnosti: Hitler, Stalin, Mussolini 	
 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus, a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv 	 vysvětlí podstatu holokaustu zná norimberské zákony vyjmenuje hlavní mezníky druhé světové války zná pojem zločiny proti lidskosti 	 Německo za druhé světové války Zločiny proti lidskosti Holokaust Druhá světová válka
- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	 popíše postavení ČSR v rámci Evropy zná hlavní představitele politiky a kultury období první republiky 	 Protektorát Čechy a Morava Odboj Atentát na Heydricha Politická a kulturní reprezentace ČSR Únor 1948 Politické procesy Pražské jaro 1968 Normalizace
	Rozdělený a integrující se s	svět
Žák - vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků	Žák - vysvětlí pojem železná opona - zná souvislosti vzniku studené války - vyjmenuje hlavní válečné a politické konflikty druhé poloviny 20. století	 Poválečný svět Železná opona Studená válka Konflikty druhé poloviny 20. století Dobývání vesmíru
 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce 	 vysvětlí důvody vojenské a hospodářské spolupráce v Evropě 	- NATO - Vznik EU - Globalizace

- posoudí postavení rozvojových zemí	 popíše rozpad koloniální soustavy vyjmenuje problémy rozvojových zemí 	 KLDR Válka ve Vietnamu Čína Rozpad koloniální soustavy
 prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	 popíše aktuální světové dění orientuje se v soudobých válečných konfliktech zná příčiny současného dění 	 Sametová revoluce Rok 1989 Rozdělení Československa Privatizace

ČLOVĚK A SPOLEČNOST, DĚJEPIS, IX. ROČNÍK

Očekáváné výstupy RVP	Školní výstup	Učivo
Žák - uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky	Žák - popíše vznik Československa - uvede hlavní osobnosti první republiky - charakterizuje průběh druhé světové války - vyjmenuje hlavní bojiště a bitvy	 Vznik ČSR Politický systém první republiky Meziválečné období
- popíše průběh a důsledky 2. sv. války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě	 vyjmenuje hlavní vývojové linie poválečného světa popíše význam roku 1968 	 Druhá světová válka Odboj Protektorát Studená válka Únor 1948 Politické procesy Pražské jaro 1968 Srpen 1968 Normalizace
 chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti 	- vysvětlí pojem sametová revoluce	- Rok 1989